

Проневич // Форум права. – 2014. – 4. – С. 277 – 285.

2. Билиця І.О. Професійна етика прокурора [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / Билиця Ігор Олегович ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса, 2014. - 22 с.

Студент 1-го курсу ННІ № 3 НАВС

Голинський Євген Ігорович

## **ВИТОКИ ХРИСТИЯНСЬКОГО ТИПУ ПРАВОРОЗУМІННЯ ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПРАВОВІЙ ДУМЦІ**

Давніми предтечами права вважаються релігійні норми та догмати. У християнстві як у світовій релігії існує одна з найголовніших догм – святість та обов'язковість виконання Божих заповідей як за порука спасіння. Це є фундаментальним аспектом пізнання християнського типу праворозуміння.

Варто зазначити, що Десять заповідей у християнському контексті дійсно істотно переплітаються та навіть віддзеркалюють правові засади суспільства та основи державних законів[1, с. 60]. Християнський тип праворозуміння головним чином був характерний для середньовіччя: згадаймо реформацію в католицькій церкві, епоху інквізиції, яка користувалися лояльністю урядів країн. Пригадаймо в якому нерозривному зв'язку перебував безпосередньо монарх з церковною владою: католицький державець міг отримати корону лише від Папи Римського, або ж його нунція, так само не міг він заступити до престолу без папського або єпископського благословення. Виходячи з цього, варто визначити, що держава, право та церква як соціальні інститути разом утворювали єдиний, гармонійний і взаємозалежний організм.

Утім, з розвитком науки таким підходом до розуміння права почали нехтувати тіж християнські країни внаслідок панування секуляризації[2]. Як зазначив український християнський філософ В.В. Зеньковський, уся нова історія Заходу досі проходить під кутом принципового дуалізму – християнства і життя, християнства та культури, християнства і творчості.

З прийняттям християнства в Київській Русі юридичний закон набув свого авторитету саме завдяки присутності в ньому біблійної ноти. У багатьох державних документах доби Русі прослідковується отождолення державного закону сакральному. Після хрещення Русі відбувається інтенсивна інтеграція християнської культури в усі сфери суспільного життя, в тому числі з'являється асоціація державного закону з сакральним, наприклад: заповідь не вбий – існував відповідний закон, за який передбачалася певна кара, тощо. Відтак, уже в християнській культурі руського люду дотримання Божих заповідей було запорукою уникнення проблем із законом. Серед доробків руських князів обов'язково було присутнім заохочення релігійності населення.

Ведучи мову про козацьку добу, відмітимо ключові риси християнської демократії. При прийнятті на Січ кошовий питав чи вірить рекрут у Бога, сама церква була невід'ємною частиною Січі, про що свідчать історичні джерела. Також християнське праворозуміння визначалося у страху генерального суду, кошу та взагалі рядових козаків порушити закон, що розумілося як сором перед самим обличчям Божим. Саме тому історіографи сучасності називають державний лад доби козацтва та Гетьманщини християнсько-демократичним. [3]. З перебігом часу, після ліквідації гетьманського уряду та остаточної ліквідації Запорозької Січі духовний розвиток українського народу набуває сталого характеру, що було зумовлено втратою синтезуючого національного державного апарату. Православне населення не зазнало утиснення як такого з боку російського уряду, натомість лояльність до католицького населення мала періодичний характер.

В епоху радянського атеїзму рішенням комуністичних адептів церква як інститут була оголошена «непридатною» для суспільного користування. Віра в Бога розцінювалася урядом як загроза національній безпеці. Віра була підставою для заслання, звільнення з роботи, могла стати крапкою у професійному житті.

Кінець ХХ ст. знаменувався падінням соціалістичного табору, який запустив собою цілий ланцюг невідворотних процесів демократизації українського суспільства, чому сприяло

духовне пробудження нації, отримання свободи віросповідання. Державотворчі процеси почалися як ланцюгова реакція на звільнення від насаджених Москвою політичних порядків.

Окремо хотілося б відзначити широку поширеність християнсько-демократичних рухів і партій у світі, така політична доктрина аж ніяк не менш популярна ніж ліберальні або євроцентристські течії [4, с. 59].

Можна припустити, що, враховуючи зазначене вище, історично християнські країни пережили панування секуляризації і зараз знову звертаються до християнського та вічного [5, с. 376].

Так, прослідковуються виразні аспекти християнського типу праворозуміння в преамбулі чинної Конституції України від 28 червня 1996 р., де зазначено таке: «... усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями, керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням, приймає цю Конституцію – Основний Закон України».

Отже, християнський тип праворозуміння завжди був природним і невідчужувано пов'язаним з розвитком і становленням вітчизняної правової думки. Нинішні представники модерної української нації задля подолання тих складних соціально-політичних перепон, які склалися останніми роками, мають брати за основу саме християнське праворозуміння в ситуаціях чи обставинах, які наражають на порушення державних законів і взагалі в повсякденному житті. У цьому розумінні виявляється унікальність і довершеність цього типу праворозуміння. На підвалинах релігійності та у процесі генезису нашого народу наріжним каменем залишаються християнські цінності, які на теперішній час набувають поширення серед громадської та правової думки України і не перетворюються на старомодні чи застарілі.

#### **Список використаних джерел:**

1. Штурмак Н. Л. Компаративний аналіз християнського, мусульманського та індуїстського типів праворозуміння / Н. Л. Штурмак // Юриспруденція: теорія і практика. – 2009. – № 7. – С. 59 – 64.
2. Вовк Д. О. Право і релігія: загальнотеоретичні проблеми співвідношення : [монографія] / Д. О. Вовк. – Х. : Право, 2009. – 224 с.
3. Наливайко Д. С. Козацька християнська республіка: (Запорозька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках) : [монографія] / Д. С. Наливайко. – К. : Дніпро, 1992. – 495 с.
4. Вовк Д. О. Співвідношення права і релігії у християнській правовій традиції: етап постсекуляризації / Д. О. Вовк // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 4. – С. 58 – 67.
5. Папаян Р. А. Христианские корни современного права : [монография] / Р. А. Папаян. – М. : Норма 2008. – 416 с.

Здобувач наукового ступеня доктора філософії  
(кандидата юридичних наук) наукової лабораторії  
з проблем досудового розслідування ННІ № 1  
НАВС

**Голубош Володимир Валентинович**

#### **ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ У СТ.СТ. 262, 263, 263-1, 264 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

Відповідно до найбільш поширеної в науці кримінального права думки, предметами злочину визнаються ті речі матеріального світу, впливаючи на які суб'єкт посягає на об'єкт злочину, спричиняючи йому шкоду. Отже, предмет злочину являє собою об'єктивно матеріально виражену зовні речовинну складову конкретних суспільних відносин, які знаходяться під охороною Кримінального кодексу України (далі – КК). Це структурний, відносно самостійний компонент об'єкта злочину, через який винна особа безпосереднього здійснює вплив на конкретні суспільні відносини у цілому.